

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizărilor nr. 101g/2025 și nr. 103g/2025

privind excepțiile de neconstituționalitate a unor texte din articolul 55 alineatele
(4) și (5) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012

(refuzul lichidatorului de a convoca adunarea creditorilor)

CHIȘINĂU
20 noiembrie 2025

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Sergiu LITVINENCO,
dlui Ion MALANCIUC,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA, *judecători*,
cu participarea nei Dina Musteața, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizările înregistrate la 18 aprilie 2025 și, respectiv, 24 aprilie 2025,

Examinând admisibilitatea sesizărilor menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 20 noiembrie 2025, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, după cum urmează:

- textul „[...] la cererea creditorilor ale căror creanțe reprezintă cel puțin 10% din suma totală a creanțelor validate cu drept de vot [...]” din alineatul (4) al articolului 55,
- textul „[...] despre hotărârea privind refuzul de a o convoca [...]” din alineatul (5) al articolului 55,
- textul „[...] refuzul administratorului insolvenței/al lichidatorului de a convoca adunarea creditorilor poate fi contestat în instanța de insolvență [...]” din alineatul (5) al articolului 55,

ridicate de dl lichidator Gheorghe Bunescu, în interesele SRL *Fortina-Labis*, în dosarul nr. 2i-348-3/2021, și de dl lichidator Nicolae Bostan, în interesele S.A. „Electrosistem”, în dosarul nr. 2i-234-15/2019, ambele pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate au fost trimise la Curtea Constituțională de dl judecător Vitalie Guțan și de dna judecătoare Mariana Fondos-Frațman, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

3. Având în vedere identitatea de obiect a sesizărilor, Curtea a decis conexarea lor într-un singur dosar, pe baza pct. 18 din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, căruia i-a atribuit numărul 101g/2025.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiilor principale

Dosarul nr. 2i-348-3/2021 (sesizarea nr.101g/2025)

4. Printr-o hotărâre a Judecătorei Chișinău, sediul central, din 17 septembrie 2021 s-a intentat procesul de insolabilitate în privința debitorului *Fortina-Labis* și dl Gheorghe Bunescu a fost desemnat în calitate de administrator al insolabilității.

5. Ulterior, creditorii *Agarista Agricola* și Centrul Științifico-Practic *Protecția Plantelor* au solicitat convocarea adunării creditorilor și au propus chestiuni pentru ordinea de zi a acestei adunări.

6. Administratorul insolabilității, dl Gheorghe Bunescu a admis parțial cererile și a convocat adunarea creditorilor *Fortina-Labis* pentru 7 aprilie 2025, ora 10:00. Alte chestiuni au fost refuzate.

7. Printr-o încheiere a Judecătorei Chișinău, sediul central, din 5 martie 2025 s-a dispus intrarea imediată în faliment a debitorului *Fortina-Labis*, iar în calitate de lichidator a fost menținut dl Gheorghe Bunescu.

8. La 24 martie 2025, creditorii *Agarista Agricola* și Centrul Științifico-Practic *Protecția Plantelor* au desfășurat adunarea creditorilor.

9. La 25 și 26 martie 2025, reprezentantul debitorului, un creditor, precum și lichidatorul Gheorghe Bunescu au formulat cereri privind anularea hotărârii adunării creditorilor din 24 martie 2025.

10. La 8 aprilie 2025, lichidatorul Gheorghe Bunescu a ridicat excepția de neconstituționalitate a textului „refuzul administratorului insolabilității/al lichidatorului de a convoca adunarea creditorilor poate fi contestat în instanța de insolabilitate” din articolul 55 alin. (5) din Legea insolabilității.

11. Prin Încheierea din 16 aprilie 2025, Judecătoria Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

Dosarul nr. 2i-234-15/2019 (sesizarea nr.103g/2025)

12. Prin Hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul central, din 6 iunie 2019 s-a intentat procedura de insolabilitate față de „Electrosistem” SA și în calitate de administrator al insolabilității a fost desemnat dl Nicolae Bostan.

13. Printr-o încheiere a Judecătorei Chișinău, sediul central, din 23 septembrie 2019, s-a dispus intrarea în faliment a debitorului *Electrosistem*, iar în calitate de lichidator a fost menținut dl Nicolae Bostan.

14. Ulterior, creditorul BC „Energbank” SA a formulat o contestație împotriva acțiunilor lichidatorului referitoare la refuzul de a convoca adunarea creditorilor.

15. În procesul de examinare a contestației, lichidatorul Nicolae Bostan a ridicat excepția de neconstituționalitate a textului „la cererea creditorilor ale căror creanțe reprezintă cel puțin 10% din suma totală a creanțelor validate cu drept de vot” din alin. (4) și a textului „despre hotărârea privind refuzul de a o convoca” din alin. (5) ale articolului 55 din Legea insolabilității.

16. Prin Încheierea din 22 aprilie 2025, Judecătoria Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

17. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20
Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26

Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

[...]”

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

[...]”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

Articolul 119

Folosirea căilor de atac

„Împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și organele de stat competente pot exercita căile de atac, în condițiile legii.”

18. Prevederile relevante ale Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 sunt următoarele:

Articolul 55

Convocarea adunării creditorilor

„(1) Adunarea creditorilor se convoacă de către administratorul insolvenței sau, după caz, de către lichidator. Secretariatul adunării creditorilor se află în sarcina administratorului insolvenței/lichidatorului, dacă adunarea nu dispune altfel.

[...]

(4) Adunarea creditorilor poate fi convocată și la cererea comitetului creditorilor, **la cererea creditorilor ale căror creanțe reprezintă cel puțin 10% din suma totală a creanțelor validate cu drept de vot** sau în temeiul unei încheieri a instanței de insolabilitate.

(5) Cererea de convocare a adunării creditorilor va conține chestiunile ce urmează a fi incluse în ordinea de zi a adunării și va fi semnată de persoanele care cer convocarea. În termen de 5 zile de la data primirii cererii de convocare, administratorul insolabilității/lichidatorul este obligat să adopte o hotărâre privind convocarea adunării creditorilor și să informeze creditorii despre convocarea acestora sau **despre hotărârea privind refuzul de a o convoca**, dacă cererea nu corespunde cerințelor prezentului alineat. În termen de 3 zile de la data adoptării, hotărârea va fi expediată persoanelor care cer convocarea. Dacă, în termenul prevăzut, administratorul insolabilității/lichidatorul nu a emis nicio decizie, persoanele care au depus cererea de convocare sunt în drept să convoace ei înșiși, pe cont propriu, adunarea creditorilor în modul stabilit de prezenta lege. **Refuzul administratorului insolabilității/al lichidatorului de a convoca adunarea creditorilor poate fi contestat în instanța de insolabilitate.** Dacă adunarea creditorilor declară întemeiată convocarea adunării, cheltuielile aferente ei se compensează din contul masei debitoare, iar dacă este neîntemeiată, cheltuielile se suportă de persoana care a convocat adunarea.

[...]”.

ÎN DREPT

A. Argumentele autorilor excepțiilor de neconstituționalitate

19. Autorul sesizării nr. 101g/2025 susține că norma contestată omite să stabilească dacă creditorii care dețin mai mult de 10 % din suma totală a creanțelor validate sunt în drept de a convoca adunarea creditorilor în cazul în care administratorul insolabilității sau lichidatorul emite o decizie de refuz. Totodată, Legea nu stabilește dacă contestarea acestui refuz reprezintă o procedură obligatorie, care este prealabilă adunării creditorilor inițiată de această categorie de creditori. De asemenea, el afirmă că legislatorul ar fi omis să stabilească termenul de examinare a contestației, participanții la procedura de examinare a contestației, cine poate fi autorul (instanța din oficiu sau părțile procesului) și dacă la pronunțarea acestui act judecătoresc urmează a fi respectat principiul contradictorialității.

20. Autorul sesizării nr. 103g/2025 menționează că procedura convocării adunării creditorilor este neclară, deoarece legislatorul a adoptat o normă ambiguă, care lasă loc pentru interpretări defectuoase și defavorabile. Astfel, un creditor majoritar formulează cereri repetate privind convocarea adunării creditorilor, fapt care ar afecta drepturile și interesele celorlalți creditori, ar majora cheltuielile procesului de insolabilitate și ar tergiversa procesul de insolabilitate. Prin urmare, norma contestată de la alin. (4) al articolului 55 din Legea insolabilității creează confuzie la interpretare și aplicarea acesteia, fiind folosită în mod abuziv și cu rea credință de un creditor majoritar în detrimentul celorlalți creditori.

21. De asemenea, autorul notează că textul contestat de la articolul 55 alin. (5) din Legea insolabilității nu corespunde principiilor de legiferare și este lipsit de oportunitate. Astfel, în cauzele de insolabilitate în care au fost validați un număr mare de creditori, notificarea tuturor creditorilor referitor la hotărârea de refuz a administratorului insolabilității/lichidatorului de a convoca adunarea creditorilor majorează cheltuielile procesului de insolabilitate, conduce la tergiversarea procesului, iar ca rezultat, sunt afectate interesele creditorilor prin ajustarea valorii creanței care urmează a fi achitată după valorificarea masei debitoare.

22. Potrivit autorilor, textele contestate sunt contrare articolelor 20, 23, 26, 46, 54 și 119 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

23. Examinând admisibilitatea sesizărilor privind excepțiile de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

24. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea insolabilității, ține de competența Curții Constituționale.

25. Curtea constată că sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate sunt formulate de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

26. Curtea observă că obiectul excepțiilor de neconstituționalitate îl reprezintă textul „la cererea creditorilor ale căror creanțe reprezintă cel puțin 10% din suma totală a creanțelor validate cu drept de vot” din alin. (4) și textele „despre hotărârea privind refuzul de a o convoca”, „refuzul administratorului insolabilității/al lichidatorului de a convoca adunarea creditorilor poate fi contestat în instanța de insolabilitate” din alin. (5) ale articolului 55 din Legea insolabilității. Curtea admite că normele contestate ar putea fi aplicate la examinarea cauzelor în care au fost ridicate excepțiile de neconstituționalitate. Curtea constată că textele contestate nu au mai făcut obiect al controlului constituționalității.

27. Curtea reține că autorii sesizărilor au invocat articolele 20 (*accesul liber la justiție*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 26 (*dreptul la apărare*), 46 (*dreptul la proprietate privată și protecția acesteia*), 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) și 119 (*folosirea căilor de atac*) din Constituție.

28. Curtea a notat în jurisprudența sa că articolele 23 și 54 din Constituție nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție. Abia în cadrul analizei caracterului justificat al ingerinței abstracte în drepturile fundamentale garantate de Constituție Curtea poate pune în operă prevederile acestor articole (HCC nr. 8 din 5 aprilie 2022, § 26; DCC nr. 15 din 16 februarie 2023, § 19).

29. Curtea reține că excepțiile de neconstituționalitate au fost ridicate de lichidatorii unor societăți aflate în procedura falimentului, în cauze în care fie un grup de creditori care dețin împreună cel puțin 10% din suma totală a creanțelor validate, fie un singur creditor majoritar au solicitat convocarea adunării creditorilor.

30. Autorii sesizărilor au invocat o pretinsă omisiune din partea legislatorului care nu a reglementat o procedură clară cu privire la refuzul administratorului insolabilității/lichidatorului de a convoca adunarea creditorilor. Totuși, Curtea observă că autorii nu au argumentat contrarietatea textelor contestate cu normele constituționale invocate, dar nici nu au demonstrat că normele contestate le afectează în mod direct drepturile și libertățile fundamentale în calitate de administratori ai insolabilității/lichidatori.

31. În jurisprudența sa, Curtea a stabilit că administratorul insolabilității sau lichidatorul nu acționează în interes personal, ci în interesul bunei desfășurări a întregii proceduri (DCC nr. 152 din 19 octombrie 2021, § 21), precum și că acțiunile lichidatorului sunt orientate spre păstrarea, majorarea și valorificarea cât mai

eficiență a masei debitoare prin toate mijloacele legale disponibile, pentru executarea cât mai deplină a creanțelor creditorilor (a se vedea articolul 68 alin. (2) din Legea insolvenței). Așadar, Curtea reține că preținsele probleme de constituționalitate pe care le ridică autorii sesizărilor nu-i vizează în mod direct (a se vedea DCC nr. 9 din 31 ianuarie 2023, § 24; DCC nr. 97 din 10 august 2023, § 25; DCC nr. 20 din 21 martie 2024, § 36).

32. Curtea subliniază că poate verifica constituționalitatea prevederilor contestate dacă soluția sa poate fi favorabilă autorului excepției. În caz contrar, acest instrument devine o *actio popularis*, pierzându-se, în aceste condiții, caracterul concret și efectiv al excepției. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că excepția de neconstituționalitate nu manifestă doar o funcție preventivă, ci și una reparatorie, pentru că ea privește, în primul rând, situația concretă a părții lezate în drepturile sale prin norma criticată. De invocarea unei excepții de neconstituționalitate trebuie să profite, în primul rând, autorul acesteia (DCC nr. 51 din 19 aprilie 2022, § 29; DCC nr. 54 din 19 aprilie 2022, § 32; DCC nr. 20 din 21 martie 2024, § 37).

33. Pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că excepțiile de neconstituționalitate nu întrunesc condițiile de admisibilitate și nu pot fi acceptate pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g) și 140 din Constituție, 27 alineatele (2), (3) lit. f) și (4) lit. d), 37 și 40 din Legea nr. 74 din 10 aprilie 2025 cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibile* sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, după cum urmează:

- textul „[...] la cererea creditorilor ale căror creanțe reprezintă cel puțin 10% din suma totală a creanțelor validate cu drept de vot [...]” din alineatul (4) al articolului 55,
- textul „[...] despre hotărârea privind refuzul de a o convoca [...]” din alineatul (5) al articolului 55,
- textul „[...] refuzul administratorului insolvenței/al lichidatorului de a convoca adunarea creditorilor poate fi contestat în instanța de insolvență [...]” din alineatul (5) al articolului 55,

ridicate de dl lichidator Gheorghe Bunescu, în interesele SRL *Fortina-Labis*, în dosarul nr. 2i-348-3/2021, și de dl lichidator Nicolae Bostan, în interesele S.A. „Electrosistem”, în dosarul nr. 2i-234-15/2019, ambele pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 20 noiembrie 2025

DCC nr. 173

Dosarul nr. 101g/2025